

TŠETANES NAAL – KOULUTUSPOLUILLA -HANKKEEN SEURANTARAPORTTI

5. MAKSATUSKAUDEN AJALTA 1.9.2017 – 31.12.2017

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Hallinnointi

Seurantajakson aikana hanketta on hallinnoijan toimesta viety eteenpäin hankesuunnitelman ja rahoittajan ohjeistuksen mukaisesti. Viides maksatusaineisto koottiin syyskuussa, ja toimitettiin ajallaan Euraan lokakuussa. Hankkeen ohjausryhmä kokoontui maksatuskauden aikana kerran, 29.11. Jatkettiin osatoteuttajien ohjeistamista hankehallintoon liittyvissä asioissa. Uutena asiana hankkeen projektipäällikön vaihdoksen valmistelu. Myös Helsingin kaupungin osatoteutuksen hanketyöntekijä vaihtui, ja prosessi vei osaltaan myös projektipäällikön aikaa.

Tsetanes naal- ja Nevo tiija- hankkeiden osatoteuttajien yhteistyöpaja järjestettiin 12.12. Yhteistyöpajassa työstettiin hankkeiden mallinnuksia ja annettiin ohjausta raportointia varten. Molempien osalta on hyvä huomioida, että laadukkaaseen lopputulokseen pääseminen vaatii aikaa, ohjausta ja toistoa.

Toiminta

Projektipäällikkö on vastannut aktiivisesti hanketta koskeviin kysymyksiin sekä tavannut kohderyhmän edustajia. Seuranta-aikana puhelinohjausta on annettu 11 henkilölle, kasvokkain on tavattu 10 henkilöä, ja suoraan hankkeen toimintaan liittyviä sähköpostitiedusteluja on ollut 15. Tsetanes naal-hankkeen toiminnasta on valmisteilla kaksi lopputyötä, sosionomi AMK sekä sosionomi YAMK-tutkinnot. Molempien lopputöiden tekijöitä on ohjattu seurantajakson aikana.

Maksatusjakso oli kiireistä aikaa, jolloin järjestettiin työpajakierros kouluille, viranomaisille sekä perheille. Oppilailta, opetushenkilöstöltä sekä viranomaisilta saatu palaute oli erittäin positiivista, ja työpajoille oli selvästi tarvetta. Jo monimuotoisen tiimin läsnäolo eri organisaatioissa on viesti: romanit ja pääväestön edustajat tekevät töitä luontevasti yhdessä, ja voimme käsitellä asiakkaiden kanssa juuri heille tarpeellisia tai muuten askarruttavia, vaikeita aiheita mutkattomasti. Kouluissa työpajoja järjestettiin Tampereella (24.10), Kajaanissa (30.10), Oulussa (1.11) ja Jyväskylässä (7.11.). Työpajat viranomaisille järjestettiin Kajaaniin (30.10) sekä Jyväskylään (7.11.). Samalla järjestettiin työpajat erikseen myös alueiden romaniperheille ja –toimijoille.

Yhteistyö Nevo tiija-hankkeen kanssa on ollut erittäin tiivistä myös tällä maksatusjaksolla. Hankkeilla on monia yhteisiä nimittäjiä. Kohderyhmä on suurilta osin samaa, ja suunnitteilla oleva Tuumasta töihin!-mallissa otetaan huomioon molemmissa hankkeissa esiin tulleita tietoja ja tarpeita. Sen takia myös sen suunnittelua on tehty yhteistyössä. Tuumasta töihin! –mallin suunnittelutyöpajoja järjestettiin yhteistyössä Nevo Tiija- hankkeen kanssa maksatusaikana yhteensä 7 kappaletta. Niihin osallistui laajasti viranomais- ja koulutusorganisaatioiden edustajia, mm. Helsingin TE-toimistosta, FIBS:istä, Stadin Ammattiopistosta ja Suomen Diakoniaopistosta.

Koulutus- ja työllisyysmessut Oulussa olivat suuri tapahtuma, johon kuului myös Taiken järjestämä iltakonsertti. Tapahtuman onnistunut toteutus vaati useampaa konsultointikäyntiä Ouluun, jotta paikallistoimijat saatiin sitoutettua messujen järjestelyihin ja niistä tiedottamiseen. Lopulta tilaisuus oli menestys. Itse messuille osallistui n. 380 henkeä, kokonaisuudessaan päivän aikana tavoitettiin n. 780 henkeä. On huomionarvoista, että todelliset osallistujamäärät ovat selvästi suurempia kuin niissä kerätty osallistujalomakkeiden määrä, sillä kaikki eivät halua kirjata tietojaan ylös syystä tai toisesta, eikä kaikkia paikalla käyneitä ole suurilla messuilla yksinkertaisesti mahdollista tavoittaa. Osallistujia tuli ympäri Suomea, ja tapahtuma sai paljon hyvää palautetta erityisesti sijaintinsa puolesta. Monet kokivat, että näkyvä romanitoiminta Oulussa on aiemmin jäänyt vähäiseksi, ja ilahtuivat, kun alue oli nyt tapahtumien keskipisteessä.

Maksatuskaudella saatiin valmiiksi kaikki 12 ”Uskalla! It’s possible”-teemalla tehtyä videota, jotka käsittelivät romanien koulutusta ja työllistymistä kannustavasta ja positiivisia esimerkkejä esittelevästä näkökulmasta. Tsetanes naal-hanke osallistui kuvausten kustannuksiin, ja kuvaukset toteutettiin kilpailutetun toimijan avulla. Videoista tuli heti hitti, ja ne nousivat DIAKin kaikkien aikojen katsotuimmiksi videoiksi. Suosituin niistä, ”Kohti musiikkipedagogin uraa”, on kerännyt yli 3000 katselukertaa. Toki katselukerrat kasvavat edelleen, ja tarkoituksena on pitää niitä näyttävästi esillä myös syksyllä 2018 suunnitelluissa mediakampanjoissa.

Ammattikorkeakouluopinnoista kiinnostuneiden tukipaja jatkui syksyllä kerran kuussa. Vaikka suurta kiinnostusta tukipajoihin oli osoitettu mm. somen kautta, osallistujien määrä vaihteli eri kerroilla paljonkin. Haasteena jatkossa on saada osallistujat sitoutettua toimintaan pitempiaikaisesti. Toki on otettava huomioon, että jotkut saattavat tarvita vain kertaluontoista tukea. Tukipajatoiminnan kehittäminen jatkuu kevätlukukaudella.

Verkostoyhteistyö

Tsetanes naal osallistui valtakunnallisille RONK-päiville 12.-13.9. Tapahtuma oli tärkeä paikka saavuttaa valtakunnallista näkyvyyttä ja tavata moninaisia sidosryhmiä. Yhdessä Nevo tiija-hankkeen kanssa saatiin luotua pysyvä kontakti Etelä-Suomen AVI:n ylijohtaja Minna Karhuseen, jolla on tärkeä rooli ovien avaamisessa työnantajien ja yrittäjien suuntaan. Karhunen on myös tärkeässä asemassa tulevan Tuumasta töihin! –koulutusmallin kehittämisessä. Lukuisten työpajojen kautta verkostoiduttiin vahvasti sekä viranomais- että koulutusorganisaatioiden suuntaan. Usealle paikkakunnalle suuntautunut info- ja koulutuskiertokierros toteutettiin yhteistyössä Nevo Tiija-hankkeen, Opetushallituksen, Suomen Romanifoorumin sekä Taiteen edistämiskeskuksen kanssa. Maksatuskauden aikana järjestettiin myös lukuisia yrittäjätapaamisia, jotta jatkossa saataisiin sujuvoitettua romaniopiskelijoiden siirtymät koulutuspoluilta työelämään. Tapaamisissa tavattiin mm. FIBSin (9.11.), Optiimin (27.11) ja Suomen yrittäjien (4.12.) edustajia.

Hankkeen projektipäällikkö osallistui ICERI2017-konferenssiin Sevillassa 14.-18.11, jossa Tsetanes naal-hanketta esiteltiin kansainvälisille vähemmistötoimijoille, sekä saatiin ajankohtaista tietoa koulutustilanteesta eri maissa.

Arviointi

Hankkeessa toteutetaan jatkuvaa arviointia ja seurantaa, jota varten on laadittu helppokäyttöisiä lomakkeita ohjausryhmän, osatoteuttajien ja osallistujien käyttöön. Tällä maksatuskaudella erityisen tärkeä arviointitapahtuma oli Zoomi-seminaari 18.10, jossa arvioitiin hankkeen hyviä käytäntöjä *Korkeakouluopinnoista kiinnostuneiden tukipajaa* sekä *Tukiporrasmallia*. Tukiporrasmallia on kehitetty ennen kaikkea Salon osatoteuttajan toimesta, ja mallia oli esittelemässä Salosta Tuula Lindgren. Malleja arvioitiin eri ulottuvuuksien (innovatiivisuus, hyödyllisyys, soveltuvuus, voimavaraistaminen, tasa-arvo, saavutettavuus, siirrettävyys...) näkökulmasta asteikolla 1-10. Tukiporrasmallin tulosten keskiarvo oli 8,9, ja täydet pisteet tulivat saavutettavuudesta ja esteettömyydestä sekä siirrettävyydestä. Heikoin arvosana oli 7, ”soveltuvuus ammatillisen koulutuksen reformiin”. Kaiken kaikkiaan Tukiporrasmallin arviointiin voi olla erittäin tyytyväinen. Tukipajamallin tulosten keskiarvo oli 7,4, ja kiitosta tuli erityisesti voimavaraistamisesta, hyödyllisyydestä ja tasa-arvosta. Kehitettävää on vielä siirrettävyyden osalta.

Maksatuskauden 6 laskutettavat kustannukset ovat syntyneet hankkeen henkilöstökuluista, ostopalveluista, muista kustannuksista sekä flat rate-kuluista. Laskutettavat kulut sisältyvät hankesuunnitelmassa olevaan budjettiin.

Helsingin diakonissalaitos/Vamos

Vamoksen osatoteutuksen kokonaiskuvaa

Tsetanes Naalin Vamoksen osatoteutuksen keskeisinä tavoitteina on ollut tavoittaa päihteillä ja rikoksilla oireilevat romaninuoret (erityisesti miehet) Itä-Helsingin alueelta ja pääkaupunkiseudun vankiloista ja tukea

heidän etenemistään koulutuspoluilla. Lisäksi on haluttu tukea haastavissa elämäntilanteissa olevien romaninuorten peruskoulun loppuun suorittamista sekä toisen asteen opintoihin siirtymisen nivelvaihetta. Hanketyöskentelyssä on haluttu luoda romaneille soveltuva pedagogista ohjauskonseptia, jota voitaisiin valtakunnallisesti levittää.

Kuluneen puolentoista vuoden aikana hanketyöllä (yhdessä Vamoksen tiimillä toteutettujen Nevo tiija ja Vankeusaika mahdollisuutena osatoteutusten kanssa) on onnistettu tavoittamaan arviolta 150 kohderyhmän nuorta, heidän läheisiään ja ammatillista verkostoaan. Vamoksen romanihankkeiden virallinen asiakkuus on aloitettu 54:n nuoren kanssa, joista Tsetanes naalin asiakkaita on ollut 23. Lisäksi useiden nuorten kanssa on käyty ohjauskeskusteluja ilman varsinaista asiakkuutta. Asiakkaiden perheenjäsenten ja läheisten opintoihin liittyviä asioita on myös neuvottu. Perusopetuksen loppuun suorittamista on tuettu asiakkailla mm. järjestämällä tet-harjoittelupaikka opintoihin sitoutumista vastaan ja ohjaamalla tuomiotaan suorittavia nuoria aikuisten perusopetukseen pariin. Perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaiheen tukeen on kuulunut mm. kouluhaastatteluihin osallistuminen, kuulumisten kysely ja rinnallakulku. Työskennellessä hyvin haastavissa elämäntilanteissa olevien asiakkaiden kanssa (runsas päihteidenkäyttö, rikoskierteet, asunnottomuus, taloudelliset ja yleiset elämänhallinnalliset ongelmat), on asiakkaan koulutukseen saaminen usein pitkä ja kivikkoinen prosessi, joka on joskus hankala tehdä näkyväksi hanketavoitteiden näkökulmasta.

Valtakunnallisesti toteuttamiskelpoista pedagogista ohjauskonseptia on kehitetty hankkeen alusta lähtien, ja siinä keskeistä on ollut romanitaustaisen ja ei-romanitaustaisen työntekijän luottamuksellinen yhteistyö asiakastyössä. Ohjauskonseptista lisää myöhemmin raportissa.

Hankesuunnitelmassa mainittua pedagogisen osuuskuntatoiminnan mallia ei ole Vamoksen Tsetanes naal-osatoteutuksessa edes pohdittu asiakkaiden erityisen haasteellisten elämäntilanteiden vuoksi.

Syyskausi 2017

Syyskaudella Vamoksen Testanes naal –osatoteutuksessa on kesän lomakatkosten sekä työntekijävaihdojen jälkeen panostettu erityisesti asiakastyön pysyvistä rakenteista (säännölliset vankilapäivät ja Kontulan jalkautumispäivä) huolehtimiseen sekä hankkeen kehittämiskohteiden mallintamiseen. Uusina avauksina on viritetty yhteistyötä Stadin ammattiopiston logistiikkapuolen erityisopettajan ja Helsingin kaupungin lastensuojelun jälkihuollon kanssa.

Uuden projektityöntekijän perehdytys ja työhön oppiminen ovat osaltaan vaatineet panostusta. Lokakuun alusta hankkeen asiakas T. aloitti Vamoksella työkokeilussa, ja hänelle räätälöitiin syksyn aikana työnkuva kolmeksi päiväksi viikossa. T. jatkoi työkokeilussa vuoden loppuun asti. Marraskuussa puolestaan saimme kahden viikon ajaksi hankkeeseemme peruskoulun yhdeksäsluokkalaisen Tet-opiskelijan, joka niin ikään on asiakkaamme. Vaikka olemmekin pystyneet hyödyntämään molempia niin asiakastyössä kuin ryhmienkin suunnittelussa, on harjoittelijoiden ottaminen tämältyylyiseen hanketyöhön osoittautunut haasteelliseksi; vankilatyöpäivinä harjoittelijoille ei ole tarjota ohjattuja työtehtäviä, monet asiakas-caset eivät mahdollista harjoittelijan mukaan ottamista, ja laadukas harjoittelijoiden ohjaaminen vaatii paljon aikaa. Työkokeilija ja Tet-jaksolainen ovat päässeet tutustumaan erityisnuorisotyön eri muotoihin ja Vamos romanihankkeen yhteistyöverkostoihin sekä heille itsellekin mahdollisesti soveltuviin tukimuotoihin.

Uusien työmuotojen kehittäminen ja mallinnus

Uusien, toimivien ja kehittämistyön kohteena olevien työmallien kohdalla jatkotyöstöön olemme valinneet ”Romanisensitiivisen parityön mallin”, jota olemme hyödyntäneet päivittäisessä asiakastyössämme, sekä ”Konnat kouluun” –pedagogisen ohjausmallin, joka on myös pysyvä työmuotomme.

Romanisensitiivisessä parityössä tavoitteena on hyödyntää romanikulttuurin sisältä tulevan työntekijän (miehellään sosiaalialan tai nuorisotyön ammattilainen) kulttuurista osaamista ja suhteita ennen kaikkea asiakaskontaktin luomisessa, mutta myös asiakkaan haastavan elämäntilanteen ymmärtämisessä.

Työparina toimii kulttuurin ulkopuolinen ammattilainen, ja tavoitteena on, että asiakastyön edetessä työntekijän kulttuuritaustan merkitys vähenee.

Työnimeltään ”Konnat kouluun”-konsepti puolestaan on pedagoginen ohjausmalli, jossa tuomiotaan suorittavat romanivangit pyritään kiinnittämään opintoihin ja/tai työelämään tähtäävään työskentelyyn jo vankeusaikana heidän erityistarpeensa huomioiden, ja työskentely jatkuu siviilissä asiakkaan tavoitteita tukien. Osa asiakkuuksista on myös alkanut siviilissä, esimerkiksi tuomioiden välille sijoituvassa, hyvin stressavassa välitilassa, jolloin asiakkaan on hyvin vaikea omatoimisesti löytää suuntaa elämälleen. Siviilissä tehtävää työtä vaikeuttavat usein asiakkaiden päihteidenkäyttö ja asumiseen ja taloudenpitoon liittyvät huolet, jolloin kokonaisvaltainen elämänhallinnan kuntoon saattaminen esimerkiksi kuntoutuksen kautta voi olla opiskelua ajankohtaisempaa. Myös vankilassa olevan, opinnoista haaveilevan asiakkaan kohdalla voidaan joutua ohjaamaan muihin palveluihin, ennen kuin täysipäiväisistä opinnoista selviytyminen voisi olla mahdollista.

Kehitettävien työmallien suunnittelussa ja mallinnuksessa on hyödynnetty hankkeen sisäisten tiimipäivien ja päivittäisen työn reflektoinnin lisäksi osatoteutuksen työnohjaukskertoja. Työnohjauksessa on myös purettu romanikulttuurin sisäisen avainhenkilön käytön varjopuolia: hyvin haastavissa elämäntilanteissa olevien asiakkaiden tukeminen on erityisen kuluttavaa silloin, kun asiakkaat ovat työntekijälle hyvinkin tuttuja elämän muilta osa-alueilta, ja asiakkaiden kipuilu tunkee työntekijän elämään myös vapaa-ajalla. Vastaavaan kuormitukseen ovat törmänneet myös muissa vähemmistöryhmien kanssa työskentelevissä hankkeissa erityisesti kyseisiä vähemmistöjä edustavat työntekijät. Tätä teemaa tullaan työstämään lisää hankkeen edetessä.

Pysyvät toiminnot

Vamos-palveluiden alla toimivat romanihankkeet olivat jo kevään-kesän aikana vakiinnuttaneet paikkaansa romanityön kentällä sekä aiempien kausien aikana luoduissa verkostoissa. Tieto hankkeesta on saavuttanut hyvin asiakasryhmät ja verkostot, ja asiakasmäärät ovat kasvaneet sen verran suuriksi, ettei varsinaista lisämarkkinointityötä ole tarvinnut enää tehdä. Tieto hankkeesta kulkee usein asiakkaiden keskuudessa suusta suuhun. Asiakasyhteydenottoja on tullut runsaasti niin suoraan asiakkailta, heidän perheiltään, kuin myös ammatillisilta verkostoiltaankin.

Kauden aikana Vamos-osatoteutuksen rakenteet ovat vahvistuneet ja työskentelyssä on vakiinnutettu viikko-ohjelma, jossa tiistai ja keskiviikko ovat vankilapäiviä, torstaina jalkaudutaan Itä-Helsinkiin (lähinnä Kontula ja Itäkeskus) ja päivystetään iltapäivällä Vamos Locos kohtaamispaikassa Kontulan D-aseamalla. Maanantait ja perjantait tehdään suunnittelu- ja kirjaamistöitä, kokoustetaan, sekä tavataan yksilöasiakkaita ja verkostoja.

Kauden tärkeimpinä yhteistyötahoina ovat olleet:

- Vantaan vankila
- Helsingin vankila
- Kontulan ja Itäkeskuksen verkosto
- Muut osatoteuttajat
- SDO / Sovinto
- Uudenmaan yhdyskuntaseuraamusvirasto (ryhmävalvontatapaamiset)
- Krits nuorten toimintakeskus
- Vamoksen peruskoulu, muu Vamos-toiminta

- Idän aikuissosiaalityö
- Ennaltaehkäisevä poliisi
- Helsingin kaupungin lastensuojelu
- Naulakallion koulu
- Helsingin kaupungin lastensuojelun jälkihuolto
- Espoon Omnia
- Stadin ammattiopisto
- Helsingin Ohjaamo
- Helsingin Nuorisoasema
- Erilaisten oppijoiden keskus Hero

Asiakastyö siviilissä

Asiakastyö Itä-Helsingissä on jatkunut syyskaudella sekä kadulle jalkautumisena, että torstai-iltapäivisin klo 14–16 Kontulan D-asemalla kohtaamispaikka Vamos Locosin merkeissä. Varsinkin lokakuussa ja marraskuun alussa D-asemalla oli tiloihin nähden runsaasti kävijöitä ja useamman asiakkaan asiat lähtivät mukavasti etenemään. Kohtaamispaikka-tapaamisilla oli hyvä tunnelma ja suunnitelmallista ryhmätoimintaa alettiin uudelleen pohtimaan. Marraskuun lopulla useamman asiakkaamme elämäntilanteissa tapahtui merkittävää heikkenemistä ja kohtaamispaikan asiakasmäärät jälleen pienenivät. Säiden kylmenemisen myötä myöskään kadulle jalkautuminen ei ole ollut erityisen tuloksekasta.

Syksyn aikana olemme aikaisempaan tapaan täyttäneet asiakkaiden kanssa koulutushakemuksia, tehneet ansioluetteloita sekä keskustelleet opintoihin ja työelämään tähtäävistä suunnitelmista sekä erityisesti tätä edeltävästä arjen hallinnan saavuttamisesta (liittyen esimerkiksi päihteiden käyttöön ja toimintaan ja palveluihin sitoutumiseen). Opintoihin hakeutumista harkitseville on joskus myös suositeltu tavoitealaan tutustumista esimerkiksi työkokeilun kautta ja työkokeilupaiikkoja haarukoitu.

Kohtaamispaikan lisäksi syksyn aikana on tavattu jonkin verran asiakkaita Kontulan ostarin sekä Itäkeskuksen ympäristössä jalkautumispäivinä. Ulkoa yksittäisiä asiakkaita on kutsuttu kohtaamispaikkaan tarkempaa työskentelyä varten ja ohjeistettu erilaisissa arjen asioissa. Asiakkaita on myös tavattu heidän elämäntilanteidensa ja tarpeidensa mukaisesti joko Vamoksen toimistolla Alppikadulla, asiakkaiden verkostoissa, kotikäynneillä, oppilaitoksissa sekä lastensuojelulaitoksissa tai saatettu tarvittaessa esimerkiksi päihdehoitopaikkaan.

Asiakasmäärät Vamos Locos kohtaamispaikassa syys-joulukuussa 2017

7.9.: 2 henkilökäyntiä

14.9.: 3 henkilökäyntiä

21.9...: 3 henkilökäyntiä

28.9.: 3 henkilökäyntiä

5.10.: 4 henkilökäyntiä

12.10.: 5 henkilökäyntiä
19.10.: 8 henkilökäyntiä
26.10.: D-asema kiinni
2.11.; 5 henkilökäyntiä
9.11.; 7 henkilökäyntiä
16.11. 2 henkilökäyntiä
23.11.; 2 henkilökäyntiä
30.11.; 2 henkilökäyntiä.
7.12. (asiakkaiden kanssa keilaamassa ja syömässä) 3 asiakasta
14.12.; 1 asiakas
21.12. 4 asiakasta

Yhteistyö pääkaupunkiseudun vankiloiden kanssa

Kauden aikana vankilatyötä on tehty säännöllisesti Helsingin ja Vantaan vankiloiden kanssa. Vantaalla on käyty tiistaisin ja keskiviikkoisin Helsingin vankilassa. Vantaalla työskentely on ollut yksilötyötä, keskimäärin 3 asiakasta /krtta. Vantaan vankilassa työskentelyä on jonkin verran hankaloittanut se, että asiakastapamisilla mukana täytyy olla vankilan työntekijä, ja tapaamisia on syksyn aikana peruuntunut vankilan resurssivajeen vuoksi.

Helsingin vankilassa on tavattu yksilötapaamisissa vankeja lyhytaikaisosastolta, päihteettömältä osastolta sekä nuorten osastolta, niin ikään keskimäärin 3 asiakasta / kerta. Nuorten osastolle on lisäksi vedetty ryhmiä neljä kertaa. Ryhmissä keskusteltavat aiheet ovat olleet osin ennalta suunniteltuja (vertaistuki, mielekäs tekeminen tuomion jälkeen), osin nousseet ryhmän senhetkisistä ajankohtaisista aiheista ja mielialoista; työskentelyotteena on kuitenkin ollut aina tulevaisuustyöskentely. Ryhmissä on ollut sekä romaninuuria, että pääväestöä / muita kulttuureja edustavia vankeja.

Vankilassa olevien asiakkaiden vanhemmuuden tukeminen / isyyden vahvistaminen on ollut yksi merkittävä teema vankityössä. Omien lasten kasvatus ja hyvinvointi tulevat esiin vankien kanssa käydyissä keskusteluissa kuntoutumista ja muutosta motivoivina seikkoina. Yksi vankilatyön tavoitteista onkin ollut sanojen muuttaminen teoiksi. Asiakkaille on painotettu heidän omaa vastuutaan asioiden hoidossa mm. perhetapaamisten toteutumisen ja perheleireille pääsyn kannalta. Syksyn aikana on joidenkin asiakkaiden osalta jo nähty konkreettisia merkkejä edistymisestä, esimerkiksi sitoutumisena tuomion aikaiseen päihteettömyyteen. Pidemmän aikavälin tavoitteena on myös *ylisukupolvisen syrjäytymiskiirteen katkaisu* ja seuraavien sukupolvien saaminen vahvemmin mukaan koulunkäyntiin ja työelämään vanhempien elämänhallinnan vahvistuessa. Monet perheelliset vangit myös ymmärtävät, että koulunkäynnin ja koulutuksen tärkeyden markkinointi jälkikasvulle on uskottavampaa, jos itse tekee töitä asian eteen.

Vankila työskentely-ympäristönä on osoittautunut monien asiakkaiden kohdalla hyväksi siinä, että asiakkaat pääosin ovat sovitusti paikalla ja tavoitteellisen työskentelyn edellyttämässä kunnossa. Toisaalta vankeusaikana moni suunnitelma näyttäyty asiakkaalle hyvänä ja toteuttamiskelpoisena, kunnes siviiliin päästyä törmätään moniin väliin tuleviin tekijöihin ja motivaatio toteuttaa suunnitelmia laantuu. Vapautumishetken ensimmäisten päivien / viikkojen työskentelyn kehittäminen tulee olemaan yksi asia, jota loppuhankkeen aikana pureskellaan lisää.

Tavoitteena opintojen jatkaminen siviilissä

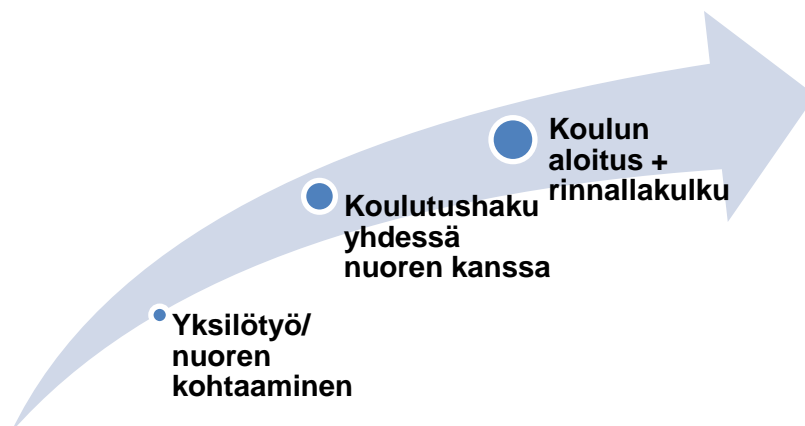
Vankilatyössä asiakkaiden kanssa on keskusteltu erityisesti siitä, mitä siviilissä odottaa. Siitä mihin nuori palaa vapauduttuaan. Suurimmalla osalla on jonkinlainen verkosto/yhteisö johon palata. On perhettä, puoliso, vanhemmat jne, mutta ei mitään toimintaa, joka edistäisi yksilön osallisuutta yhteiskuntaan – koulutusta/työtä.

Tsetanes Naal -hankkeena olemme olleet kartoittamassa nuorten koulutustaustoja ja ennen kaikkea motivaatiota kouluttautumiseen. Lähtökohtaisesti jo tapaamisia sopiessamme pyydämme vankilan henkilökuntaa miettimään sellaisia nuoria, jotka voisivat hyötyä hankkeen tarjoamista mahdollisuuksista. Sellaisia, jotka ovat jollain tavalla esittäneet halukkuutta kouluttautumiseen sekä ennen kaikkea muutokseen siviiliin koittaessa. Kaksi Vamoksen Tsetanes naal-osatoteutuksen työntekijää totetuttaa samanaikaisesti myös työllistämistavoitteista Nevo Tiija-hanketta sekä Vankeusaika mahdollisuutena –hanketta, joiden tavoitteet ja toiminta limittyvät Tsetanes naalin tavoitteisiin. Näin ollen samalla tapaamisella voidaan edistää saman asiakkaan elämäntilannetta usealta eri kantilta.

Suurella osalla hankkeidemme nuorista on peruskoulu jäänyt kesken 7-8. luokan kohdilla. Meillä HDL/Vamoksen toimintaympäristössä ja verkostoissa on hyvät jatko-ohjautumisväylät peruskoulun loppuun suorittamiseen sekä toisen asteen ammatillisiin opintoihin. Erityisesti olemme tehneet tiivistä yhteistyötä Vamoksen peruskoulustartin kanssa sekä Suomen Diakoniaopiston Sovinnon kampuksella toimivan peruskoulun kanssa. Viimeisen seurantakauden aikana peruskouluun sekä toisen asteen ammattiopintoihin on ohjattu 7 nuorta. Näistä 2 aloitti peruskoulun ja 5 pääsi toisen asteen koulutukseen. Syksyn 2017 aikana peruskoulun päästötodistuksen sai 2 asiakastamme.

Hankkeen aikana olemme havainneet, että asiakkaidemme haasteena pääkaupunkiseudulla ei niinkään ole kouluun pääsy vaan siellä pysyminen, ja tähän on yritetty panostaa. Alla olevan kuvan mukaisesti ohjaamista on pyritty tiivistämään eri tahojen välillä hankkeen mahdollistamin resurssein.

Alla kuva hankkeen toteuttamasta ohjaamisen mallista, jota on erityisesti kehitetty viime seurantakauden aikana.

Yksilötyö:

Nuoren kohtaaminen yksilötapaamisessa vankilassa tai muualla. Työntekijät tapaavat nuoren aina pareittain, jolloin kartoitetaan nuoren tilanne, motivaatio kouluttautumiseen sekä kerrotaan hankkeen tarjoamista

mahdollisuuksista. Järjestetään mahdollisesti tutustuminen kiinnostavaan alaan tai oppilaitokseen esim. vierailun tai alaan liittyvän työkokeilun kautta.

Koulutushaku:

Tehdään yhdessä nuoren kanssa/ varmistetaan, että vankilan henkilökunta hakee nuoren kanssa kouluun. Tämän jälkeen pyydetään tietoa kouluhakemuksen teosta, jolloin hankkeen työntekijä on yhteyksissä kouluttavaan tahoon/ opettajaan. Mennään tarvittaessa mukaan kouluhaastatteluun, jossa tuetaan sekä nuorta että opettajaa.

Koulun aloitus + rinnallakulku:

Koulun alkaessa työntekijä pitää sovitusti yhteyttä sekä opettajiin/nuoreen/vankilan henkilökuntaan (omaan ohjaajaan). Rinnallakulku nuoren mukana sekä opettajan tukena. Tarvittaessa voidaan auttaa myös esimerkiksi työharjoittelupaikan haussa (erityisesti Valma-koulutus).

Kokemusasiantuntijakoulutus

Vamos romanihankkeet/ Tsetanes Naal on osallistunut Suomen Romanifoorumin sekä Seurakuntaopiston toteuttamaan kokemusasiantuntijakoulutuksen suunnitteluun ja yhden koulutusiltapäivän toteutukseen. Rahoittajan toiveiden mukaisesti on yhdistetty osatoteuttajien tavoitteita/niiden toteutuksia, jotta saataisiin vaikuttavuutta aikaiseksi.

Kokemusasiantuntijakoulutuksen tarkoituksena on vastata romanien tämän ajan haasteisiin ja tarpeisiin sekä edistää työllistymistä koulutuksen avulla. Me Vamos-romanihankkeiden osalta olemme olleet mukana suunnittelemassa koulutusta yhdessä Suomen Romanifoorumin sekä Seurakuntaopiston kanssa erityisesti Vamos-palveluiden näkökulmasta, joka on tarkoitettu nuorille, jotka syystä tai toisesta ovat työn ja koulutuksen ulkopuolella. Osallistuimme yhden iltapäivän (13.10.2017) suunnitteluun sekä toteutukseen. Tällöin teemana oli haastavassa elämäntilanteessa olevan nuoren kohtaaminen ja ohjaaminen erilaisten tarpeiden ja palveluiden näkökulmasta (case –pohjalta) sekä itse Vamos-palvelukokonaisuuden esittely.

Lukuja kauden ajalta 1.9.–31.12.2017

Vankilatyöskentelypäivät

Helsingin vankila:

6.9.: 2 yksilötapaamista ja ryhmä nuorten osastolla, 5 asiakasta

13.9.: 2 yksilötapaamista

20.9.: 2 yksilötapaamista

27.9.: 3 yksilötapaamista

4.10.; 3 yksilötapaamista

16.10.; ryhmä nuorten osastolla, 4 asiakasta

18.10.; 4 yksilötapaamista

25.10.; 2 yksilötapaamista

30.10.. ryhmä nuorten osastolla, 8 asiakasta

1.11.; 2 yksilötapaamista

8.11.; 3 yksilötapaamista

20.11.; 3 ryhmä nuorten osastolla, 6 asiakasta

22.11.; 3 yksilötapaamista

29.11.; 4 yksilötapaamista

13.12. ; 4 yksilötapaamista

18.12. ; ryhmä nuorten osastolla, 8 asiakasta ja 1 yksilötapaaminen

20.12.; 2 asiakasta

Vantaan vankila:

5.9.. 1 yksilötapaaminen

12.9.; tapaaminen peruuntui vankilatyöntekijän sairastumisen vuoksi

19.9.; 1 yksilötapaaminen

3.10. ; tapaaminen peruuntui, koska asiakkaita ei ollut tavattavissa.

10.10.. 1 asiakastapaaminen

17.10; 3 asiakastapaamista

24.10.; 3 asiakastapaamista

7.11.; 2 asiakastapaamista

14.11.; 3 asiakastapaamista

21.11. tapaaminen peruuntui vankilatyöntekijän sairastumisen vuoksi

28.11.; 5 asiakastapaamista.

5.12.; 2 asiakastapaamista

19.12.; 3 asiakastapaamista

Yksilötapaamiset toimistolla tai muualla:

Syyskuu: n. 20 yksilötapaamista

Lokakuu: n. 20 yksilötapaamista

Marraskuu:n. 20 yksilötapaamista

Joulukuu n.15 yksilötapaamista

Asiakaskohtaamiset yhteensä ajalla 1.9.–31.12.2017:

Asiakaskohtaamiset: n. 180 kpl

Asiakaspuhelut: n. 300 kpl

Sosiaalinen media + messenger: n. 160 kpl

Ryhmävalvonnat, Uudenmaan yhdyskuntaseuraamustoimisto:

18.9. ei saapuneita asiakkaita

23.10. 1 asiakas

20.11. 3 asiakasta

18.12.; ei asiakkaita

Nuorten verkostotapaamiset: 10 tapaamista

Muut tapaamiset syys-marraskuu 2017

7.9. Kontula-Vesala-verkosto (Konvesti)

13.9. Itäkeskuksen toimijoiden verkosto

21.9. Yhteistyötapaaminen Stadin ammattiopiston logistiikkapuolen erityisopettajan kanssa.

22.9. Yhteistyötapaaminen Hgin lastensuojelun jälkihuollon kanssa.

26.9. Monikulttuurinen seminaari kuntoutussäätiöllä.

5.10. Kokemusasiantuntijakoulutuksen suunnittelu Järvenpään Seurakuntaopistolla.

13.10. Osallistuminen kokemusasiantuntijakoulutuksen iltapäivään Järvenpään Seurakuntaopistolla.

9.10. Pääkaupunkiseudun romaninuorisotyön verkosto.

26.10. Ova-seminaari.

29.10. Romaninuorten päivä Espoon Karatalolla.

31.10. Yhteistyöpalaveri Helsingin vankilassa.

2.11. Yhteistapaaminen Helsingin nuorisoaseman kanssa.

15.11. Kontula-Vesala-verkosto (Konvesti)

1.12. SPR:n vankilavierailijapäivät Hämeenlinna

15.12. Romanitoimijoiden tapaaminen Helsingin vankilassa.

Helsingin Diakonissalaitoksen Vamos -nuorten palveluissa olemme edelleen kehittäneet Romaneille soveltuvaa pedagogista ohjauskonseptia, joka olisi valtakunnallisesti sovellettavissa. Käytännössä tämä kehittämistyö on merkinnyt erilaisten palveluiden ja prosessien kokeilemistä ja luomista kohderyhmän kiinnittämiseksi, opintopolkujen luomiseksi ja osaamisen edistämiseksi sekä sosiaalisen osallisuuden vahvistamiseksi. Kokeilujen tuloksia on kehitetty saadun palautteen mukaan kokoajan enemmän kohderyhmän tarpeiden ja hankkeen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Hanketavoitteissa mainitun pedagoginen osuuskuntatoimintamallin kehittäminen on sivuutettu asiakkaiden haasteellisuuden ja erityispiirteiden vuoksi.

Helsingin kaupunki, kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Osatoteutuksen kokonaiskuva

Elokuusta 2016 alkaen Helsingin kaupungin osatoteutuksessa on kokeiltu erilaisia metodeja romaniväestön aktivoimiseksi liittyen koulutus- ja työelämäpolkuihin sekä laajemmin sosiaaliseen ja yhteiskunnalliseen osallisuuteen. Projektissa on kokeiltu työnhakupajoja, Valma – koulutukseen valmentavaa kurssitusta sekä nuorten vanhemmille suunnattua vanhempien ryhmää. Kokeilua on tehty muun muassa Romanifoorumin sekä Helsingin kaupungin Nuorisopalveluiden Nevo tiija –hankkeen kanssa.

Asetelman ongelma alussa oli, että projektitoimijat tarjosivat valmiina olevan paketin romaninuorille, perustuen tietysti kentältä tuleviin viesteihin ja toisaalta alkuvaiheessa väärin ymmärrettyihin rahoittajan vaatimuksiin. Tämä asetelma ei kuitenkaan toiminut eikä saanut ihmisiä osallistumaan. Viime kevääseen saakka Kannelmäen nuorisotalolla pidettiin sunnuntaisin romaniclubia. Kävijöitä oli kuitenkin vain 5-10 henkeä per kerta. Tämän vuoksi Kannelmäen toiminta lopetettiin ja siirryttiin Itäkeskukseen. Itä-Helsingin romaneilla on kategorisesti väärin stigmatisoitu maine niin romaniväestön kuin pääväestön keskuudessa. Alueella asuvia romaneja pidetään kohderyhmänä haastavana, ja ehkä tämän vuoksi eri toimijoiden toiminta alueella on ollut vähäistä.

Hankkeen projektikoordinaattori aloitti uusissa tehtävissä Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla etsivänä nuorisotyöntekijänä 7.8.2017. Sen ohessa hän toimi syksyllä edelleen mukana hankkeen osatoteutuksessa siten kuin se etsivän nuorisotyön toimenkuvan puitteissa oli mahdollista. Uusi projektikoordinaattori aloitti osatoteutuksessa 23.10.2017. Projektikoordinaattorin vaihtuminen ja organisaatiouudistuksen keskeneräisyys toivat mukanaan omat haasteensa projektin etenemiselle, mutta suurin ongelma on kuitenkin ollut romaninuorten tavoittaminen. Nuorilla tässä raportissa ymmärretään nuorisolain mukaisesti alle 29-vuotiaita.

Romani Club Kipinä

Syyskuussa 2017 jatkuivat elokuussa alkaneet jalkautumiset itäisessä Helsingissä yhdessä Nuorisopalvelujen, Romanifoorumin ja THL:n romaniprojektien kanssa. Ennen kuin saimme tilat Nuorisotalo Kipinästä, jalkauduimme Monikeskukseen. Monikeskus on pääasiassa maahanmuuttaja-järjestöjen ylläpitämä neuvonta- ja tukipiste. Kiersimme kertomassa romaneille, että olemme aloittamassa toimintaa Itäkeskuksessa. Yhteistyön kautta paikallisen romaniväestön käytössä oli laajempi palveluiden paletti; koulutus, työelämä, terveys sekä sosiaalisen hyvinvoinnin ja elämänhallinnan tukeminen.

Romani Club Kipinä aloitti toimintansa syyskuussa 2017. Seurakuntaopistossa alkaneen kokemusasiantuntijakoulutuksen kautta saimme mukaan tiimiin kokemusasiantuntijan, joka tuntee alueen, sen ihmiset sekä jakaa saman kokemustaustan. Kokemusasiantuntija oli merkittävässä roolissa toiminnan käynnistämässä ja romaniväestön aktivoinnissa. Toiminnan mielekkyys koulutuksen näkökulmasta syntyy mahdollisuudesta tavoittaa matalalla kynnyksellä opiskelun ja työ-elämän ulkopuolella olevia nuoria aikuisia. Klubilla on syksyllä kartoitettu osallistujien elämäntilanteita, käyty keskusteluja opiskelumahdollisuuksista, ohjattu hakemisessa, tehty ansioluetteloita ja lähetetty hakemuksia niin oppilaitoksiin kuin työpaikkoihin. Uudelle projektikoordinaattorille klubi on tarjonnut hyvän mahdollisuuden tavata kouluikäisiä romaneja ja rakentaa kuvaa romani-lasten koulunkäynnistä ja siihen liittyvistä haasteista.

Kun ihmiset tutustuivat projektityöntekijöihin, luottamuksen kautta yhteistyö helpottui. Toiminta perustuu osallistumiseen eli Kipinässä toimii Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sekä nuorisopalvelujen projektikoordinaattorien ja kokemusasiantuntijan lisäksi vapaaehtoistyöntekijöitä, jotka vastaavat muun muassa kahvitarjoilun järjestämisestä. Kipinässä käyvät romanit halusivat myös järjestää joulujuhlan. Juhlien järjestämiseen osallistui useampi taho ja kävijöitä oli noin 75 henkeä.

Kokemuksen kautta on opittu, että ei voi suoraan ja ainoastaan tarjota asioita, jotka koetaan tärkeiksi projektin tavoitteiden kannalta. On luotava prosessi, joka alkaa osallistumisen mahdollistamisella ja

kohderyhmän sitouduttua toimintaan tuodaan askelittain projektiin kirjattuja toimintoja, kuten työllisyys- ja koulutusasioihin liittyviä toimenpiteitä. On myös huomioitava, että kohderyhmä ei välttämättä suoralta kädeltä ole valmis siirtymään esimerkiksi opiskelupaikan hakemiseen tai työelämään; tarvitaan elämänhallintaa tukevia toimenpiteitä, jotta seuraava askel polulla onnistuisi. Romanifoorumi on tuonut toimintaan mukaan keskusteluja ja pohdintoja kulttuurista, arvoista ja asenteista – nämä ovat perustana elämänhallinnalle ja mahdollisesti halutulle muutokselle.

Nuorisotalotoiminnan ideaa mukaillen romani club Kipinän ajatuksena on olla matalan kynnyksen paikka. Ihmiset voivat tulla ja mennä tarpeidensa mukaan. Toiminnan henkeen ei sovellu tiukasti aikataulutettu ja kokonaisvaltaista huomiota vaativa toiminta. Kipinän on tarkoitus koota yhteen romaniväestöä ja vähitellen muodostaa palvelukartta, joka tukee osallistuvaa romaniväestöä.

Avoimet ovet-toiminta asettaa haasteita hallinnollisille vaatimuksille. Olemme keränneet nimilistaa osallistujista ja alla olevat osallistujamäärät pohjautuvat nimilistoihin. Tosiasia kuitenkin on, että toiminnan luonteen vuoksi kaikkien allekirjoituksia ei saada.

Tarvelähtöinen viranomaiskoulutus

Hankkeessa on tehty tiivistä yhteistyötä Helsingin Nuorisopalvelujen kanssa liittyen koulutus- ja urapolkujen suunnitteluun. Romaniväestöltä saatujen yhteydenottojen perusteella esille nousi kaksi erityistä teemaa: nuorten koulunkäyntiin ja vapaa-aikaan liittyvät ongelmat sekä lastensuojeluasiat. Tämän vuoksi järjestimme alan ammattilaisille suunnatut dialogi -koulutustilaisuudet yhteistyössä Romanifoorumin ja kokemusasiantuntijoiden kanssa. Tilaisuus toi, ehkä ensimmäistä kertaa, samalle viivalle romaniväestön ja asioiden parissa työskentelevät viranomaiset. Tilaisuuksien ensisijainen tavoite oli dialogi sekä työkalujen saaminen nuorten romanien kohtaamiseen viranomaistyössä.

Koulutukset järjestettiin 7.11.2017 ja 16.11.2017 siten, että ensimmäinen koulutus oli suunnattu kouluhenkilökunnalle (kuraattorit, opettajat) ja nuorisotyöntekijöille. Jälkimmäinen koulutus oli suunnattu erityisesti lastensuojelussa työskenteleville. Koulutuksen anti oli myös huomata, että usein perusasioiden kuntoon saattaminen on perusedellytys, ennen kuin voidaan siirtyä yhteiskunnallisen osallisuuden ja koulutus- ja työelämän suunnitteluun.

Nuorten moottorihallitoiminta

Pitäjänmäen nuorisotalon yhteydessä olevalla moottorihallilla on työskennellyt osana hanketta palkkatuella työllistetty romanitaustainen ohjaaja ammattiohotoihin valmentavan Valma-koulutuksen apuna vuoden 2017 loppuun. Ohjaajan kanssa ideoitiin Valma-koulutuksen rinnalle siitä irrallaan toimiva avoin pajatyypinen kokeilu. Toimintaan osallistuvilta nuorilta aikuisilta ei edellytetty sitoutumista ryhmään tai pitkäjänteisiin suunnitelmiin, vaan kyseessä oli vapaamuotoinen, autoalalla edellytetyjen taitojen ohjattu oppiminen, jossa hyödynnettiin osallistujien omia ajoneuvoja (mopot, moottoripyörät, autot) ja edettiin nuorten omien kiinnostustenkohteiden mukaisesti. Toiminnasta oli heille oppimisen ohella välitöntä hyötyä. Tavoite oli, että ohjattu toiminta ja tehtävät ajoneuvojen parissa madaltaisivat kynnyksiä hakeutua tutkintotavoitteiseen opiskeluun. Kuitenkaan vapaa-ajalla ja ilman opetussuunnitelmaa tai osallistumisesta myönnettäviä todistuksia toteutettu toiminta ei vaikuttanut negatiivisesti osallistujien oikeuteen vastaan-ottaa työttömyys- tai muita etuuksia.

Samalla kun nuoret toimivat ajoneuvojen parissa, pajalla käytiin keskusteluja siitä, minkälainen on heidän elämäntilanteensa ja mitä he elämältä tahtovat, ja miten näitä tavoitteita kohden voisi edetä. Kohtaamisissa nuoria on ohjattu eteenpäin sopivien palvelujen pariin (esimerkiksi yllä-mainituissa tapauksissa talous- ja velkaneuvonta) ja Helsingin romanityön toimijat ovat hahmotelleet koulutuspolkuja yhdessä nuorten kanssa.

Romanioppilaita tukeva työparimalli

Syksyn aikana lähdettiin kehittämään ja kokeilemaan mallia, jossa pääväestöä edustava projektikoordinaattori ja romaniväestöä edustava nuorisohjaaja muodostavat työparin, joka keskittyy romaninuorten kasvun ja oppimisen myönteisen kehityksen tukemiseen. Tietävästi kouluilla on ollut ongelmia esimerkiksi poissaolojen ja häiriökäyttäytymisen suhteen. Nuorten kasvu- ja oppimisympäristöjen

laaja-alaisuuden huomioiva, kentän tapahtumiin aktiivisesti reagoiva jalkautuva ja liikkuva työote mahdollistaa myös yleisimpien romanioppilaita koskettavien ongelmatilanteiden ennaltaehkäisyn parhaalla mahdollisella tavalla.

Suurimmaksi haasteeksi osoittautui tehostettua tukea tarvitsevien romanioppilaiden löytäminen ja kouluysteistyön alulle saaminen. Mallin suunnittelussa hyödynnettiin Monikieliset ohjaajat – hankkeesta saatuja myönteisiä kokemuksia, mutta ko. hankkeen tapaan kohderyhmän oppilaiden kohtaaminen vain yhdellä koululla ei tullut kysymykseen, sillä romanioppilaat ovat hyvin hajallaan eri puolilla Helsinkiä. Toistaiseksi työparimalli on saanut jalansijaa lähinnä romanikielen oppituntien yhteydessä.

Toimivan romanityömallin levittäminen

Koska Romani Club Kipinässä on toteutettu uudenlaista lähestymistapaa ja työmalli on tuottanut tulosta saaden romaniväestön aktivoitumaan, päätettiin levittää mallia myös nuorisotyönverkoston kautta eri kaupunkeihin. Saimme palautetta pääkaupunkiseudun ulkopuolella asuivilta romaneilta, että muissakin kunnissa kaivattaisiin erityisesti romaninuorisotyöhön uutta tuulta ja panostusta.

Osallistujamäärät, Tsetanes naal -hanke

Helsingin kaupunki

Päivämäärä	Tilaisuus	Osallistujamäärä/hlöä
8.9.2017	Romaniklubi Kipinä	29
22.9.2017	Romaniklubi Kipinä	24
29.9.2017	Romaniklubi Kipinä	30
6.10.2017	Romaniklubi Kipinä	16
13.10.2017	Romaniklubi Kipinä	23
20.10.2017	Romaniklubi Kipinä	36
27.10.2017	Romaniklubi Kipinä	29
29.10.2017	Romaninuorten pvä	125
3.11.2017	Romaniklubi Kipinä	49
10.11.2017	Keilaus Myllypuro	21
7.11.2017	Viranomaiskoulutus	28
16.11.2017	Viranomaiskoulutus	29
17.11.2017	Romaniklubi Kipinä	35
24.11.2017	Romaniklubi Kipinä	29
1.12.2017	Romaniklubi Kipinä	33
8.12.2017	Romaniklubi Kipinä	31
15.12.2017	Joulujuhla, Romaniklubi Kipinä	75

Otavan Opisto, Mikkelin kaupunki

Hankkeesta tiedottamista on jatkettu syksyn aikana sekä valtaväestön että hankkeen kohderyhmän suuntaan. Syyskuussa hanketta esiteltiin Itä-Suomen AVI:n koolle kutsumassa romanityöryhmän kokouksessa, jossa oli mukana eri oppilaitosten, TE-toimiston sekä ELY-keskuksen edustajia. Kokouksessa hahmoteltiin uraohjauksen kautta tapahtuvaa koulutusta romaniryhmälle kohdennettuna. Valtaväestölle hanke näkyi erityisesti Mikkelin International Day -tapahtumassa 15.11. Paikallinen romaniväestö on tavoitettu parhaiten hanketyöntekijän Janne Blomeruksen verkostojen sekä Rom-Mikkeli ry:n Facebook-ryhmän kautta.

Nuorten oppimis- ja ohjauskahvila on vakiinnuttanut paikkansa, ja osallistujia on 15-20 joka tapaamisessa. Syksyn aikana kahvilassa on ollut paljon yleiskeskustelua koulunkäynnin tärkeydestä, jatko-opinnoista, siirtymisestä työelämään. Nuoria on myös autettu hakemaan Mikkelin kaupungin opintoapurahaa, jonka hakijat sitten saivatkin. Aikuisten oppimis- ja ohjauskahvila ei ole ollut yhtä suosittu. Osallistujia on ollut 5-10, joista kolme on saanut apua näyttösuunnitelmiansa rakentamisessa. Verkko-opinnoista ollaan kuitenkin kiinnostuneita, ja tietoisuus verkko-opintojen mahdollisuudesta on levinnyt laajemmallekin, mikä näkyy nimistä päätellen lisääntyneenä hakijamääränä nettiperuskouluun ja nettilukioon. Joidenkin opiskelijoiden tiedämme jo saaneenkin peruskoulun päättötodistuksen.

Hankehenkilö 1, Janne Blomeruksen työaika ja palkka kohdistuvat 100% hankkeelle. Janne on jatkanut hakevan toiminnan mallintamisista vahvalla otteella varsinkin nuorison parissa, mutta myös aikuisille suunnattuihin toimiin yritetään panostaa hieman enemmän. Hankehenkilö 2, Tuija Salmisen työpanosta on käytetty hankesuunnitteluun, tiedottamiseen ja verkostoitumiseen sekä verkkopedagogiseen ohjaukseen. Hankkeen kustannukset ovat siis muodostuneet hanketyön palkkakustannuksista ja flatrate-kuluista.

Osahanke on edennyt suunnitelman mukaisessa aikataulussa. Kokonaan toteuttamatta on jäänyt ainoastaan Otavan Akatemia eli työnantajien ja romanien informaali kohtaaminen. Työnantajat ovat nihkeitä saapumaan tällaiseen tilaisuuteen.

Joulukuussa kerättiin kirjallinen palaute nuorten oppimis- ja ohjauskahvilaan osallistuneilta. Palautteissa kiiteltiin kahvilan olemassa oloa ja ohjaajia sekä vierailijoita: "Kiva kun välillä käynyt jostain jostain kertomassa esim:olkkari" Palautteissa toivotaan, että kahvilat jatkuvat ja että olisi enemmän tekemistä myös kahvilan ulkopuolella.

Suomen Romanifoorumi

Olemme välittäneet tietoa hankkeesta ja sen toimenpiteistä eri kohderyhmille asiakasohjauksella. Osallistujien kanssa on käyty puhelinkeskusteluja ja useita on tavattu kentällä eri tilanteissa, toimistolla, teemapäivillä sekä romanien järjestämissä tapahtumissa ja tilaisuuksissa. Henkilökohtaisiin tapaamisiin liittyy yleensä pysähtyminen, ihmisen kohtaaminen, kuulumisten vaihtaminen ja vuorovaikutuksellista pohdintaa henkilön nykytilanteesta, tulevaisuuden suunnitelmista sekä koulutus- ja työasioista. Kohtaamishetkien tarkoitus on antaa romanille tunne, että häntä kunnioitetaan ja hän voi itse alkaa arvostamaan itseään ja omia vaikutusmahdollisuuksiaan. Kentällä tapaamme myös paljon muitakin kuin osallistujiamme ja heidän kanssaan toimimme samojen edellä mainittujen toimintojen mukaisesti. Koska useat romaninuoret tietävät Ohjaamojen olemassaolosta vähän tai ei laisinkaan niin osoitamme heille tietä oman alueensa Ohjaamoihin hyödyntämään niiden palveluita. Asiaa auttaa kun kerromme nuorille, että olemme jo käyneet useissa Ohjaamoissa tekemässä hanketta, itseämme ja romaneita tutummaksi. Se on rohkaissut osallistujiamme hakeutumaan alueensa Ohjaamoihin. Kahden osallistujan kanssa on toteutettu tapaamisia mentorointihengessä viisi kertaa. Näissä tapaamisissa on keskusteltu jaksamisesta, itsensä hoitamisesta, elämän suunnittelusta sisältäen koulutukseen tai työhön hakeutumisen sekä muista arkeen mielekkyyttä ja voimaantumista tuovista valinnoista. Otavan Opiston nettiperuskoulusta on tiedotettu romanihenkilöitä ympäri Suomea. Tällä kaudella osallistujistamme neljä on aloittanut opiskelun

Kohderyhmän puhelin/sähköpostikontaktit 51

Osallistujien tapaaminen ja ohjaus: 68 osallistujaa, näistä henkilökohtaisia tapaamisia 46

Olemme levittäneet hankkeen tuloksia ja toimintamalleja eri paikkakunnille:

Yhteistyötahojen tapaaminen 21

Yhteistyötahojen sähköpostikontaktit 32

Viranomaistapaamiset 25

Viranomaisten sähköpostikontaktit 12

Teemapäivät

Syksyllä toteutetut kuusi teemapäivää ovat antaneet mahdollisuuden saavuttaa romaneita ja pääväestön ihmisiä ja tiedottaa hankkeeseen liittyvistä sisällöistä, tuloksista, toiminnoista sekä muista siihen liittyvistä asioista. Teemapäivät ovat toimineet välineenä saavuttaa hankkeen mukaisia tavoitteita. Teemapäivät ovat haastaneet ja herättäneet paikallisia romaneja ottamaan vastuuta omasta ja lastensa elämästä liittyen koulutukseen, työllistymiseen ja yhteiskunta-aktiivisuuteen.

Teemapäivillä on hyödynnetty hanketyöntekijöiden ja paikallisten romanien hyviä esimerkkikertomuksia. Onnistumiset ja vastoinkäymisten voittaminen koulutukseen, työelämään ja yhteiskunnan toimintaan hakeutumisessa ovat rohkaisseet ja herättäneet tervettä kateutta, ja palautteiden mukaan, niillä on ollut myönteinen vaikutus tapahtumaan osallistuvien asenteisiin ja elämään. Jokaisessa teemapäivä tapahtumassa on myös haluttu kuulla lasten kasvatuksesta, koulunkäynnin tukemisesta ja lasten tulevaisuuden suunnittelusta. Tässä aihealueessa hanketyöntekijöiden ja osallistujien esimerkeillä on ollut myönteinen vaikutus. Osaltaan teemapäiviin on tuonut tehoa miesten ja naisten pienryhmät, jotka ovat toimineet työpajaperiaatteella.

Teemapäivät

1. Imatra
2. Lappeenranta
3. Jyväskylä
4. Salo
5. Kokkola (läsnä 99 virkailijaa + paikalliset romanit 24hlö ---- Eväitä viranomaisille romanien kohtaamisessa.
6. Lahti

Teemapäivillä on ollut osallistujia yhteensä 189 henkilöä + lapset.

ROMPO2 suunnittelu

Osallistuimme Helsingissä valtakunnalliseen Romaniasian neuvottelukunnan kaksipäiväiseen Rompo2 kehittämistapahtumaan. Tämän lisäksi olemme kokoontuneet kolme kertaa eri henkilöistä koottuun ryhmään suunnittelemaan ROMPO2. Romanifoorumin työntekijöinä olemme tuoneet suunnitteluun eri alueiden romanien äänen ja oman kenttäkokemuksemme hiomat näkemyksemme, jotka on otettu hyvin huomioon Rompo 2 suunnittelussa.

Romanian projekti

Romanifoorumin työntekijät olivat Helsingin Diakonialaitoksen järjestämässä tilaisuudessa, jossa oli vieraita romaniasta, joista osa romaneita. Romanianlaiset vieraat kertoivat Kethanipen Empowerment and participation for Roma and non-Roma women - projektista joka kohdentui pääosin romaninaisten osallistamiseen ja voimaannuttamiseen oman ja pääväestön yhteisön keskellä. Projektin toteuttamisalue on Romaniassa Valea Seaca yhteisö ja Bacaun lääni. Tältä alueelta on useita romanian romaneita, jotka ovat

käyneet Suomessa ja joista osa asuu Helsingissä tai sen lähialueella. Heistä moni on saanut tukea Suomen Romanifoorumilta ja osa on työskennellyt siellä. Romanian vierailijat halusivat kuulla Romanifoorumin työstä, sekä Tsetanes naal ja Nevo tiija projekteista sekä romanien tilanteesta Suomessa.

SRF:n romanijärjestöt

Suomen Romanifoorumi järjesti yhdistysten kehittämispäivän Jyväskylässä. Yhdistysten kanssa kävimme lävitse netissä olevan Näe, koe ja toimi – yhdistysten valmennuspaketin sisällyttäen ja avaten hankkeeseemme kuuluvia toimintoja ja tavoitteita yhtenä tarkoituksena haastaa yhdistyksiä toteuttamaan ja tukemaan romanien voimaantumista, yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja hyvinvointia.

Facebook-videot

Syksyn raportointikauden aikana teimme neljä videota, jotka kuvasimme SRF:n toimiston tiloissa.

1. Lapsen kymmenen käskyä vanhemmilleen --- yli 1300 katsojakertaa
2. Kuulumisia teemapäiviltä ---- yli 1500
3. Mitä on voimaantuminen? ---- yli 950
4. Mitä kulttuuri on? --- yli 1500

Videoista on saatu hyvää palautetta ympäri Suomea. Hanketyöntekijöillä on facebook -kavereita 961 + 1140, osittain tietysti samojakin, mutta tilanne kuvastaa Facebookin tärkeyttä tiedon välittäjänä ja vuorovaikutuskanavana. Somen kautta saavutetaan nopeasti jopa satoja kohderyhmään kuuluvia henkilöitä.

Kokemusasiantuntijakoulutus

Kokemusasiantuntija koulutus käsittää kymmenen viikonloppua. Näistä on toteutettu syksyn aikana viisi (perjantai-ilta klo 15-20.30 lauantai klo 9.00-15.00). Kevään 2018 aikana toteutetaan loput viisi kertaa. Palaute koulutuksesta on ollut kauttaaltaan hyvää. Kurssiin valittiin haastattelujen perusteella 32 henkilöstä 21 henkilöä, joista kaksi henkilöä ei aloittanut ja kolme on keskeyttänyt. Vakiintuneeksi ydinjoukoksi on muodostunut 16 oppilaan motivoitunut ryhmä.

Romaniaiheinen koulutus viranomaisille

Marraskuun aikana Romanifoorumi toteutti yhdessä Nuorisoasiainkeskuksen ja Opetusviraston kanssa kaksi romaniaiheista koulutusta viranomaisille. Päiviin osallistui virkailijoita eri aloilta, joista noin puolet oli opetus – ja kasvatustalon ihmisiä. Tilaisuudet koostuivat päivän aiheen alustuksesta, ryhmätöistä, akvaariotyöskentelystä ja yhteisistä keskusteluista ja kysymyksistä. Palautteen mukaan osallistujat kokivat päivät hyvinä saaden sieltä eväitä ja työkaluja mukaansa. Lisäksi sekä pääväestön että romaniyhteisön osallistujat kokivat, että tapahtuma antoi mahdollisuuden heille ryhmänä ja yksilöinä tutustua lähemmin toinen toisiinsa.

Molempien päivien toteutukseen osallistuivat Romanifoorumin ja Järvenpään Seurakuntaopiston järjestämän kokemusasiantuntijakoulutuksen oppilaita, joista yksi piti ensimmäisen päivän alustuksen ja muut olivat pienryhmissä mukana. Tilaisuudessa oli useita kasvatustalon ammattilaisia, jotka olivat kiinnostuneita työskentelemään romanikokemusasiantuntijoiden kanssa heidän valmistuttuaan esim. perhe- ja nuorisotyön sekä romanilasten ja nuorten koulunkäynnin ohjaamisen saralla. Tilaisuuksissa olevien kasvatustalon ammattilaisten ja tulevien kokemusasiantuntijoiden tutustuminen toinen toisiinsa voi antaa mahdollisuuden sellaiselle yhteistyölle, joka ottaa mukaan romanioppilaiden siirtymävaiheiden ohjauksen – ja

mentoritoiminnan ym. kehittämisen. Tapahtuman osallistujien reagointi osoitti, että romanitaustaisia kokemusasiantuntijoita tarvitaan, ja että toteuttamamme koulutus tulee vastaamaan tähän tarpeeseen.

Laurean Ammattikorkeakoulu

Vierailimme Laurean Ammattikorkeakoulussa englanniksi opiskelevien sosionomiopiskelijoiden luokassa. SRF:n hanketyöntekijät kertoivat englanniksi romaneista, heidän historiastaan, nykytilanteesta ja tulevaisuuden näkymistä ja nykyisestä projektityöstä. Lisäksi pohdimme yhdessä monikulttuurisuutta ja kuinka kohdata eri kulttuureista tulevia ihmisiä, varsinkin Suomen ja myös ulkomailta tulevia romaneja. Tilaisuus koettiin hyvänä ja pyyntö tuli seuraavaa tilaisuutta varten. Läsä oli 22 opiskelijaa.

Toimintakeskus Kipinä

Helsingin Nuorisoasiainkeskuksen ja Opetusviraston kanssa olemme jalkautuneet joka perjantai itä-Helsingissä sijaitsevaan toimintakeskus Kipinään. Paikka on saanut hyvän alun, sillä osallistujia on ollut n. 30-50 henkilöä per kerta. Itäkeskuksen romanitoiminnalla on vaikea historia, joten osallistujamäärät ovat olleet todellinen saavutus. Toimintakeskus Kipinässä vieraillee pääasiassa romanilapsia, nuoria, aikuisia ja perheitä, mutta ei vanhempaa romaniväkeä. Hanketyöntekijät keskustelevat kävijöiden kanssa mm. lastenkasvatuksesta, koulunkäynnistä, koulunkäynnin tukemisesta, koulutuspolkujen löytämisestä ja aikuisten työllistymismahdollisuuksista. Yhtenä romanien tapaamisten pyrkimyksenä on pohtia yhdessä nuorten ja aikuisten kanssa heidän koulutuspolkujaan ja tarpeenmukaista mentoritoimintaa ja yhteyksiä kouluihin ja eri oppilaitoksiin.

Romanikulttuurin mukainen ja hyvä toimintatapa on mennä ihmisten luo ja keskustella kasvokkain heidän kanssaan. Ilman tällaista taustat huomioivaa, kulttuurisensitiivistä ja kohtaamiseen perustuvaa siltatyötä voi joillekin osallistujille olla pelottavaa ylittää henkinen kuilu ja ottaa yhteiskunnan tukea vastaan, ja pyrkiä aikuisena itse opiskelemaan ja ohjata myös lapsiaan koulutustiellä eteenpäin. Toimintakeskus Kipinä on sijainniltaan hyvä, koska Monikeskus Puhoksella sijaitsee palveluita, joihin Kipinän kävijöitä voidaan tarvittaessa ohjata. Monikeskuksessa on työllisyys -, koulutus-, asumis -, ja mielenterveys-, sekä päihdeneuvontaa. Sillä Itäkeskuksen toiminnassa on vapaaehtoisena mukana Suomen Romanifoorumin ja Järvenpään Seurakuntaopiston kokemusasiantuntijakoulutuksen oppilas voi se antaa hänelle mahdollisuuden työllistyä tähän työhön jatkossa ja olla hyvänä esimerkkinä siitä mitä koulutus ja työllistyminen voi romanille antaa. Kipinän työtä ja romanien yhteisöllisyyttä tukien Romanifoorumi järjesti joulukuun alussa Vuosaarella tapahtuman, johon tuli noin 50 aikuista plus lapset. Tapahumassa tiedotettiin myös Tsetanes naal-hankkeen monipuolisesta toiminnasta.

Rise – Rikosseuraamuslaitos

Olemme kokoontuneet vankiryhmän kanssa syksyn jakson aikana 6 kertaa. Osanottajia on ollut 2 – 10 henkilöä. Joskus mukana on ollut myös ulkopuolisia, jotka ovat joko tuttuja tai vankien puolisoita. Heitä on ollut 4- 6 henkilöä, näistä kaksi naista. Aiheet ryhmässä ovat liittyneet kouluttautumiseen, koulutuspolkuihin, työllistymiseen, ja siihen mitä teen vankeusajan jälkeen. Hyvin usein olemme keskittyneet pohtimaan, että onko elämää vankeusajan jälkeen ja millaista se mahtaa olla ja kuinka voin itse valmentautua kohtaamaan arjen vankeusajan loputtua ja mitä väistämättömiä kriisejä on odotettavissa, kun suljen vankilan ovet. Osallistuimme vankiryhmän kanssa VVA ry:n Asunnottomien yö tapahtumaan. Jalkauduimme tapahtumaan vankiryhmän kanssa. Romanifoorumilla oli oma teltta ja tarjottavaa. Väkeä kävi pisteessämme kiitettävästi. Vangeista kolme oli mukana teltan pystyttämässä, tarjottavien jakamisessa ja seurustellen tilaisuuden osallistujien kanssa. Tapahtumasta jäi hyvä mieli. Koimme olevamme hyvähenkinen tiimi. Vankeja oli tapahtumassa neljä.

Paikalliset romanihenkilöt

Ovat olleet hyvin tärkeitä Romanifoorumille ja hankkeelle. Ilman heitä olisi ollut vaikeampaa päästä paikallisella tasolla kohtaamaan romaneita ja järjestämään hankkeeseen liittyviä toimintoja.

Romaniasianneuvottelukunta:

ROMPO2 yhteistyösuunnittelu (edellä mainittu)

LAPE – hanke, Kokkolan Soite:

Koulutuspäivä - Romanin kohtaaminen työssä sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille Kokkolassa

VAMOS

Mukana vankityössä ja yksi koulutusjakso kokemusasiantuntijakoulutuksessa.

Ohjaamo

Yhteydenpitoa Ohjaamojen työntekijöiden kanssa ja ohjaamme nuoria osallistujiamme heidän palveluihin.

Palaute ja arviointi

Olemme saaneet hankkeentoiminnasta kirjallista ja suullista palautetta. Osallistujien ja kentän romanien kanssa toteutuneet tapahtuneet kohtaamiset ja yhteydenotot on koettu kauttaaltaan hyväksi. Koemme itsekin, että olemme onnistuneet tavoittamaan kulttuurisensitiivisesti eri paikkakuntien romaneja. Myös pääväestön kohtaamisista eri tilaisuuksissa olemme saaneet hyvää palautetta. Eri tapahtumia ja toimintaamme arvioimme joko välittömästi tai lyhyen ajan päästä reflektoiden ja käyden tiimissä tapahtunutta, tekemisiämme ja palautteita lävitse. Tämän avulla pyrimme jatkuvasti korjaamaan ja kehittämään toimintaamme ja pysymme jatkuvasti avoimina toimintaympäristömme reaktioille.

Salon kaupunki

Opiskelijan tuettu polku

Hankkeessa on tehty romaniasiakkaiden yksilöllistä poluttamista Tukiporrasmallin (liite 1) mukaisesti. Malli on kehitetty ja muotoiltu asiakkaiden palvelutarpeiden perusteella. Tukiporrasmallia ja hankkeen toimintaa on esitelty maksatusjakson aikana seuraavasti:

12. -13.9. valtakunnallisilla romaniasian neuvottelukuntien neuvottelupäivillä Helsingissä

26.9. Salon kaupungin romanityöryhmän kokouksessa

5.10. Salon seudun romanit ry:n hallituksen kokouksessa

18.10. Zoomi-koordinaatiohankkeen arviointipajassa Opetushallituksessa

25.10. Koulutus- ja työllisyyspäivässä Me –talolla Pansiossa Turussa

10.11. Nuotta-hankkeen yhteistyötapaamisessa Salossa

21.11. Salon kaupungin romanityöryhmän kokouksessa

27. -28.11. Meeting of the European Platform for Roma Inclusion (työpajassa), Brysselissä

Lisäksi on tehty asiakas- ja sidosryhmätyötä. Asiakastapaamisia on ollut 15 kpl, puheluja 120 kpl, asiointeja 15 kertaa ja yhteistyötapaamisia 40 kertaa.

Verkostoyhteistyö sekä eri toimijoiden välisen vuorovaikutuksen ja osaamisen vahvistaminen nivelvaiheiden tukemisessa

Maksatuskaudella yhteistyötä on tehty Salon kaupungin Voitto-, Kaira- ja Kototakuu-hankkeiden kanssa sekä Nuotta-hankkeen ja Monikulttuurinen muisti –hankkeen kanssa. Muita yhteistyökumppaneita ovat olleet alueronk/ Lounais-Suomen AVI, RONK/STM, Salon seurakunta, te-palvelut ja Fingerroosin säätiö. Lisäksi yhteistyötä on tehty kaupungin eri palvelualueiden kanssa kuten sosiaali- opetus- ja nuorten palvelut.

Viestintä

Hankekoordinaattori on tiedottanut ajankohtaisista asioista ja tapahtumista paikkakunnan romaniyhteisöä facebookiin perustetun suljetun ryhmän kautta, jonne hankekoordinaattorin päivityksiä kertyi maksatuskauden aikana 26 kappaletta. Romaniyhteisön sisäinen tiedottaminen on tapahtunut tapaamisten, puhelujen, sähköpostien sekä yhteistyöverkoston kautta.

Lisäksi hankekoordinaattori osallistui yhdessä Salon kaupungin kansainvälisen toiminnan erityisasiantuntijan Terhikki Lehtosen kanssa Unelmista totta –videosarjan kuvauksiin Diakilla 4.10. Video löytyy Youtubesta ja on sarjan 12.osa.

Viestintä edistää hankkeen hyvien toimintamallien ja tulosten levittymistä myös hankkeen ulkopuolisten toimijoiden käyttöön

Hankekoordinaattori tiedottaa tilannekatsauksin kehittämisspalveluiden esimiestä, kehittämisspäällikköä ja kaupungin romanityöryhmää hankkeen tavoitteiden ja toimintasuunnitelman etenemisestä.

Tilannekatsausten yhteydessä tarkastellaan myös hankkeen taloutta.

Lisäksi hankkeen osatoteuttajakohtaisten toimintasuunnitelmien toteutumista tarkastellaan yhteisissä hanketapaamisissa ja ohjausryhmän kokouksissa.

Maksatuskauden kustannukset ovat koostuneet hankekoordinaattorin palkkakuluista.

Hanke on edennyt suunnitelman mukaisessa aikataulussa. Hankekoordinaattorin työajan nostaminen 80%:iin alkuvuodesta 2017 on ollut hyvä ratkaisu.

Hankkeen hyvää käytäntöä on esitelty Zoomi-koordinaatiohankkeen arviointipajassa 18.10. Arvioitavana oli Tsetanes naal koulutuspoluilla –tukiporrasmalli. Pistemäärä oli 71 ja tukimalli etenee valtakunnalliseen arviointiin. Arvioinnin palautelomake on tämän seurantaraportin liitteenä (liite2)

Hankkeen toimintaa on arvioitu myös Salon kaupungin romanityöryhmän kokouksissa. Palaute on ollut positiivista ja rohkaisevaa. Viimeksi toimintaa arvioitiin 21.11.2017 kokouksessa.

Lisäksi hankekoordinaattori arvioi hankkeen tavoitteita, aikataulutusta ja tuloksia kuukausittain itsearviointina sekä asiakkailta saadun suullisen palautteen perusteella. Arviointien perusteella voidaan todeta, että tavoitteet ovat olleet oikean suuntaisia ja realistisia. Hankkeessa luodut hyvät käytännöt, kuten Tukiporrasmalli ja asiantuntijaverkostotyö, ovat hyvin juurrutettavissa kaupungin palvelutarjontaan ja osaksi paikkakunnan romanityötä. Toimintamalleja voidaan edelleen levittää osaksi paikkakuntien romanityötä sekä soveltaa käytettäväksi myös muiden asiakasryhmien kanssa työskentelyyn.

Seurakuntaopisto

Yksilöohjaus ja verkostointi

Olemme verkostoituneet Espoon Ohjaamon kanssa. Yhteistyö on toteutunut niin, että Seurakuntaopiston hanketyöntekijä on päivystänyt sovittuina ajankohtina Espoon Ohjaamossa romaninuuria varten. Romanitaustainen työntekijä on ollut tarkoitus auttaa Ohjaamoon tulleita romaninuuria Ohjaamon työntekijöiden tukena. Ohjaamon palaute on ollut, että yhteistyö tässä muodossa jatkuisi myös vuoden 2018 aikana. Tiedotusta on tehty tähän palveluun liittyen, mutta vielä ei palvelu ole romaninuuria tavoittanut.

Verkostoyhteistyö

Verkostoyhteistyökumppaneita ovat Pääkaupunkiseudun romaninuurisotyön verkosto, johon kuuluu Vantaan, Helsingin ja Espoon nuorisopalvelut sekä Tsetanes Naalin ja Nevo tiijan verkostokumppanit Vamos ja Vantaan te-palvelut ja AU-Mensa. Seurakuntaopisto oli mukana verkostossa ja ideoimassa ja toteuttamassa vuosittaista Romaninuurten päivää, joka tänä vuonna järjestettiin Espoossa Kara- talolla. Seurakuntaopiston osuus oli Workshop piste/ tila, jossa mm. Syksyllä alkaneesta kokemusasiantuntijakoulutuksesta oli osallistujia kertomassa koulutuksesta ja kokemuksistaan kokemusasiantuntijakoulutukseen osallistumisesta. Työpisteellä esiteltiin mm. Seurakuntaopiston tarjoamia koulutuksia sekä annettiin koulutukseen liittyvää neuvontaa sekä tietysti Tsetanes Naal hanketta ja romanityötä hankkeen verkostoissa. Tapahtuman pääteema on koulutus ja työllisyys sekä nuorten ääni.

Toinen verkostoyhteistyö oli R3- Maahanmuuttajanuorten tuki Ry:n luotsaamassa nuorten romanien teemaviikonlopun suunnittelussa. Työryhmässä oli em. lisäksi Vantaan kaupungin Nevo Tiija-hanketyöntekijät, Suomen Romanifoorumi, THL Roosa –hanke (Nevo tiija), Helsingin kaupunki ja Vantaan kaupunki sekä Au Mensa. Seurakuntaopiston osalta työskentely on ammattihistorialtaan nuoren romanityöntekijän tukemista ja mentorointia sekä mahdollisesti teemaviikonloppuna koulutukseen liittyvän tiedon jakamista ja nuorten kontakteja. Järjestettävä viikonloppu on siirtynyt vuoden 2018 puolelle – yhteistyö jatkuu.

Webropol-pohjaisen linkin hyödyntäminen romaneiden ja romanityötä tekevien tai kiinnostuneiden tavoittamiseksi jaettiin facebookissa muutaman kerran. Joitain yhteydenottoja on ollut, joihin on reagoitu. Toistaiseksi linkki ei niin tehokas, kuin alun perin ajateltiin. Syynä liian harvoin facebookissa jakaminen ja ettei ole helposti esim. nettisivuilla tms.

Romanikulttuurin tuntemusta on lisätty kasvatus- ja ohjausalan sekä sosiaali- ja terveysalan opiskelijoille ja ammattilaisille sekä Evankelisluterilaisen seurakunnan työntekijöille. Näiltä osin n.80 on hankkeen toimenpiteiden parissa lisännyt tietouttaan romanikulttuurista, romanihankkeesta ja siinä toimijoista.

OVA-Roma kurssi tavoitti 2016 ja 2017 kuusi osallistujaa. Ova- Romaa ei toteuteta alkuperäisessä muodossaan enää Seurakuntaopistolla, mutta mallinnus siitä tehdään koska se on käyttökelpoinen malli ja hyvin sovellettavissa.

Kokemusasiantuntijuus välineenä yhteisössä koulutusmyönteisyyteen vaikuttamisessa –kehittämisfoorumi, joka voimauttaa ja innostaa kouluttautumaan.

Kokemusasiantuntijakoulutuksen suunnittelutyö romanitaustaisille nuorille aikuisille ja vanhemmille aikuisille eteni Koulutuksen toteutukseen ansiokkaasti. Koulutusta toteutettiin maksatuskauden aikana viitenä viikonloppumoduulina Seurakuntaopistolla (pe-la) aikana syyskuusta marraskuulle. Koulutus jatkuu viitenä viikonloppumoduulina vielä alkuvuodesta 2018.

Koulutukseen valituista 21 henkilöstä ryhmään sitoutui ensin 19 ja puolessa välissä jäi jäljelle 14 osallistujaa. Ikä- ja sukupuolijakauman vuoksi koulutuskokonaisuuden aikana toimii kolme pienryhmää: nuoret aikuiset, naiset ja aikuiset miehet. Kouluttaja-ohjaajina toimivat: Kathy Metsälä ja Glenn Blomerus – nuoret aikuiset, Rosita Florin – aikuiset naiset, Kyösti Florin ja Armas Lindberg – aikuiset miehet

Ulkopuolisena kouluttajana SO:n kouluttaja/ asiantuntijabudjetista on maksettu Kristina Svensson (kirjallisuus- ja taideterapeutti) ohjaamaan oman elämäntarinan kirjoittamista.

Huomioita

Verkostoissa työskentely vahvistaa asiakkaan ohjausta palvelujen ketjuissa ja tuottaa kentälle kohderyhmille yhtenäisemmän toimijajoukon kuvaa lisäten luottamusta. Yksilöohjauksen keinoja ovat olleet yhä puhelimesta tapahtuva konsultaatio, kotikäynnit sekä oppilaitoksessa tai muualla tapahtuvat ohjauskohtaamiset. R3 yhteistyössä tulee näkyviin työskentelytapa, jossa romanityöntekijän mentorointi lisää varmuutta ja vahvistaa osaamista ammattilaisten verkostojen ja alueen romaninuorten kanssa työskentelyssä. Yksilöohjauksissa on tavoitettu hankkeen alusta lyhyemmin ja pitkäkestoisemmin n. neljäkymmentä pääsääntöisesti romanitaustaista romania. Heitä on kohdattu puhelimitse, tapahtumissa, sähköpostilla ja henkilökohtaisesti koulutuksen ja työllistymisen kysymysten osalta.

Moninaisuus Oivallus Dialogi –menetelmän jatkokurssia on toivottu ja aikuisten oma integroitu kurssi odottaa sopivaa hetkeä. Menetelmä sisältää motivoivaa ja oivalluksia tukevaa työskentelyä ja sitä on voinut muokata kulttuurisensitiivisellä näkökulmalla vielä mielekkäämpään muotoon. Kolmannen maksatuskauden aikana tavoitettiin tämän menetelmän piiriin kuusi nuorta romaniaikuista. Optio ja toive jatkolle sekä vanhemmille romaneille järjestettävä kurssi on vielä vuonna 2018 käytettävissä.

Kokemusasiantuntijakoulutus on toiminut parhaimmillaan kehittämisfoorumina koulutukseen ja osallisuuteen motivoinnin väylämällille. Kehittämissyhteistyössä toimivat hankkeen osatoteuttajat Seurakuntaopisto sekä Suomen Romanifoorumi ja osallistajat.

Kokemusasiantuntijakoulutuksen ohjaajien suunnitteluprosessi on ollut hedelmällinen. Suunnitteluprosessissa tapahtuva dialogi ja vertaismentorointi tuottaa laajempaa näköalaa ja antaa syvemmin ymmärrystä kulttuurisensitiivisten työtapojen merkityksistä ja ilmiöistä. Kouluttajien dialogi vahvistaa sosiokonstruktivistista lähestymistapaa ja siten auttaa yhdistämään osallistujille mielekkäällä tavalla isoja teemoja kehityspsykologiasta lastensuojelulakiin kulttuurisen narratiivin osaksi. Osallisuus vahvistuu ja yhteinen tarina vahvistuu. Kokemusasiantuntijan tarinasta tulee yksi uratarina, jota kautta voimaantuminen opistoihin ja työelämään vahvistuu.

Hankkeen osatoteutus etenee aikataulussa. Aikaisemmin 3. maksatuskauden raportissa mainittu motivointimenetelmään kouluttautuminen on siirtynyt 6. maksatuskaudelle.

Yksilöohjauksessa ohjattavat ovat olleet tyytyväisiä saamaansa joustavaan tukeen. Kokemusasiantuntijakoulutuksessa palautetta on kerätty joka koulutusmoduulin päätteeksi; koulutukseen ollaan oltu erityisen tyytyväisiä ja osallistujien mielestä koulutus on konseptina ainutlaatuinen ja erittäin tarpeellinen sekä sisältönsä, että kulttuurisensitiivisyytensä puolesta. Maaliskuussa alkavaan Romanikulttuurin ohjaajan ammattitutkinnon suorittamiseen on herännyt kiinnostusta kokemusasiantuntijakoulutuksen osallistujilla. Osallistujien koulutusmyönteisyys on noussut huomattavasti ja kynnys kirjoittamiseen ja lukemiseen on madaltunut. Palautteena on myös, että tiedon ja taidon vahvistaminen on antanut rohkeutta suunnitella omaa opisto- ja työpolkua sekä myös oman elämänhallinnan parantumisen kautta voimaannuttanut muillakin arjen alueilla kuten viranomaisissa toimiminen.

Kokemusasiantuntijakoulutuksen ohjaajien/ kouluttajien oma prosessi koulutusmoduulien välissä on ollut kaikille ohjaajille erittäin tärkeä työnohjauksellinen, osallisuutta ja luottamusta sekä dialogitaitoja vahvistava prosessi.

Jatkuvaa itsearviointia käydään niin hanketyöntekijöiden ja oman organisaation rakenteissa kuin muiden osatoteuttajien kanssa.

Tampereen kaupunki

Elokuu

Heinäkuun loppu ja elokuun alku meni syksyn toimintasuunnitelman suunnittelussa ja teossa sekä nuorten - ja hanketiimin yhteydenpidossa. Melkein kaikki nuoret viettivät kesälomaa Tampereella. Pidin yhteyttä nuorten vanhempiin sekä pidimme yhteisiä perheneuvotteluja ja suunnittelimme syksyn toimintoja teemoilla ”mitä hyvää on tehty ja mitä pitäisi tehdä toisin”. Esille tuli työn, hankkeen tärkeys ja hyvät tulokset. Vanhemmilla oli kuitenkin huoli nuorten tulevaisuudesta ja hankkeen jatkosta. Mukana 2017 kevätlukukauden lopussa oli 10 hankenuorta.

Työ romaninuorten kanssa on hyvin tärkeää ja monilla nuorilla on isoja vaikeuksia ja puutteita. Alan ammattitaitoisia romanitaustaisia työntekijöitä on liian vähän ja valtakulttuurin työntekijöillä on vaikeuksia päästä hyvään luottamukselliseen yhteistyöhön heidän kanssaan. Ideana nousi romaneille tarkoitetun tukiohjaaja- ja ”yhdessä eteenpäin” koulutuksen järjestämisestä. Koulutuksen tarkoituksena on antaa perusopetus tukihenkilönä- ohjaajana olemisesta, periaatteista ja säännöksistä. Koulutuksen jälkeen he voisivat olla tukiohjaajana romanilapsille ja -nuorille. Soittelin asiasta Tre:n LASU ja nuorisotyötä tekeville tahoille ja näkivät asian tosi hyödyllisenä ja sille näytettiin vihreää valoa. Tre:n Hanketiimi näki asian myös hyvänä. Koulutus tullaan järjestämään syksyn tai kevään 2018 aikana.

Toisena ideana nousi järjestää hankenuorille yhteisiä tapaamisia ja klubitointia. Yhteisten tapaamisten tarkoitus on vahvistaa oman kulttuurin identiteettiä ja minäkuva. Klubi-illat ovat myös työpaja-toimintaa, jossa järjestetään käsityö- ym. harrastustoimintaa. Musiikki- ja taidealat kuuluvat myös työpajatoimintaan. Tapaamiset ovat yksi tai parikertaa kuukaudessa. Tilat järjestyi Monitoimitalolta/ Tre:n nuorisopalveluista. Ensimmäinen tapaaminen oli syyskuussa, jossa kerroin nuorille klubi- työpaja toiminnan periaatteista ja tarkoituksesta sekä pelattiin eri pelejä. Mukana oli kahdeksan hankenuorta ja toiminta alkoi kiitettävästi. Klubi-illat jatkuivat kerran kuukaudessa vuoden loppuun ja se sai hyvää palautetta.

Syyslukukausi 2017

Useat vanhemmat/huoltajat soittivat ja pyysivät apua lasten ja nuorten opiskeluun. Keskusteluissa annoin heille ohjausta ja tukea. Joidenkin nuorten kohdalla asia eteni hankeyhteistyöhön ja joillekin vanhemmille asia oli liian likitulevia eikä johtanut yhteistyöhön. Myös eri kouluilta rehtorit ja kuraattorit ottivat yhteyttä. He kysyivät mahdollisesta yhteistyöstä ja kertoivat heidän kouluissa olevista avun tarpeista. Syyslukukausi aloitettiin 15 nuorten kanssa. Työn voittona oli, kun kolme hankenuorta aloittivat ammattikoulun.

Soittelin nuorille koulun syyslukukauden alkamisesta. Jotkut heistä olivat asiasta mielissään ja jotkut sanoivat ”voi, joko nyt”. Koulun alussa oli monia koulutyön suunnittelupalavereita ja joidenkin nuorten kanssa tutustuimme uuteen koulumatkaan ja kouluun. Sovimme opettajien ja kouluhenkilöstön kanssa koululla tapahtuvat opetus- ja ohjausajat. Nuoret aloittivat syyslukukauden moitteettomasti. Osalla nuorista oli näkyvissä hieman väsymystä.

Joulukuussa järjestimme Tampereen romaneiden kanssa jouluisen työpajan. Tilaisuus oli kaikille avoin ja siihen osallistui n.100 henkilöä. Tilaisuudessa oli hanke-esittelyä ja erilaista jouluisia toimintaa. Hyvä!

Yksilöopetus

Annoin yksilöopetusta 10 romanioppilaalle neljällä eri koululla.

Aineopetuksen lisäksi: tehtävien /läksyjen teko, kokeen harjoitukset ja ohjeistus, kasvun tukeminen ja ohjaus.

Koulut, oppilaat olivat: Peltolampi 3, Aleksanteri 3, Tesoma 1, Lielähti 5.

Yksilöohjaus

Yksilöohjaukseen kuuluu kasvun tukeminen ja ohjaus sekä opetus ja läksyjen, lisätehtävien teko kotona tai muualla sovitussa paikassa. Yksilöohjauksessa keskusteluiden kautta pääsimme purkamaan nuorten asioita sekä motivoimaan heitä suunnittelemaan tulevaisuutta. Lisäksi se oli ongelmien kuuntelua ja positiivisen palautteen antamista sekä työn arviointia.

Pyrin antamaan yläasteella oleville nuorille enempi vastuuta koulunkäynnistä ja siihen liittyvien asioiden hoidosta. Joidenkin nuorten kohdalla se ei onnistunut ja esim. kouluun herääminen tuotti vaikeuksia, joten jouduin herättämään joitakin nuoria aamulla kouluun.

Lisäksi oli monia nuorten koulunkäyntiin liittyviä palavereita sekä konsultaatioita alan virkatahoille. Joillakin nuorilla oli ongelmia RISE kanssa ja jouduin tekemään heidän kanssa yhteistyötä sekä suunnittelemaan erilaisia opintopolkuja.

Perhetyö

Työ ei ole ollut pelkästään nuorten kanssa tehtävää työtä, vaan samoin heidän vanhemmat tarvitsivat ohjausta ja neuvontaa lasten koulutuksen tukemiseen. Pidimme myös vanhempien/huoltajien kanssa useita keskustelu- ja suunnitelupalavereita. Huomattavaa oli joidenkin nuorten vanhempien, huoltajien kohdalla se, että tahtoa ja halua heillä oli, mutta joillakin vanhemmilla ei yksinkertaisesti ollut voimavaroja tukea lasten, nuorten koulunkäyntiä.

Tapasin kotikäynneillä muutamia nuoria, joilta ysiluokka oli jäänyt kesken ja heiltä puuttui päättötodistus. Kerroin heille eri vaihtoehdoista ja ohjasin muutamia nuoria Mikkelin Otava-opiston nettikouluun, joissa he voivat suorittaa kesken jääneen koulutuksen. Otin opistolle ensin yhteyttä ja jatkossa asia hoitui nuorten kanssa.

Elokuussa suunnittelimme Valkeakosken peruskoulun opettajien ja 4askelta kanssa 17v. pojan koulun keskeytymistä ja päättötodistuksen hankintaa. Saimme erityiskäytännöin tehdyn opetus-suunnitelman valmiiksi, mutta opetus ei päässyt eri ongelmien takia alkamaan lainkaan. Jatkossa hänelle voi ehdottaa nettikoulua.

Koko jakso sujui kiitettävästi ja työ oli säännöllistä joka kuukausi. Yhteistyö nuorten kanssa vakiintui. Huomattavaa oli, että tämä työ vaatii työntekijältä paljon.

Parhaiten työ onnistuu ja parempaan tulokseen päästään pienen ryhmän (n.10 oppilasta) kanssa.

Yhteenveto toiminnasta

Ajalla 1.8-30.12.2017

- Hankepalaverit Tre: 4 kpl
- Tiimi- ja koulupalaverit Tre: 9 kpl
- Perheneuvottelut/palaverit: 16 kpl
- Hankepalaverit Hki: 2 kpl.
- Hanke-esittely Tre: 4
- Seminaarit Tre: 1 kpl Yhteistyönä OPH kanssa. Romanikulttuuri ja -kouluseminaari Linnainmaa koulu
- Soitot: (koulu- viranomaisasiat) n.4x/vko 82 kpl.
- Soitot: (vanhemmat, nuoret) päivittäin
- Koulutus: 0
- Mediatapaamiset: 0
- Muut hankeasiat/työpajatoiminta: 2 Tsetnaklubi: 3

Hankesuunnitelman toteutus/ -edistys

Peruskouluikäisten romaninuorten koulunkäyntiä tuettiin suunnitelman mukaan. Hankkeen näkyvyyttä edistettiin hanke-esittelyllä ja tiedottamisella. Hankittiin hankkeelle yhteistyökumppaneita sekä verkostoa. Media näkyvyys.

Nuorten poissaolot koulusta ovat vähentyneet. Yläkoulun nuorille on kerrottu päättötodistuksen tärkeydestä sekä jatkokoulutuksista ja ammatinvalinnoista. Joidenkin nuorten kohdalla koulun käynti ei onnistuisi ilman vahvaa tukea ja ohjausta.

Huomattavaa oli, että nuoret tiedostavat itse koulunkäynnin merkityksen sekä omat kyvyt ja voimavarat sekä puutteet.

Jakson aikana tavattiin hankkeen tiimoilta n. 350 henkilöä.

Hanke on toteutunut hankeaikataulutuksen mukaan.

Arviointi

Hanketta on arvioitu:

Itsearviointiin, hankenuorten sekä heidän vanhempien suullinen palaute,

Hanketyöryhmien palautteet, yhteistyökumppanien suullinen palaute

Palautteet ovat olleet kiitettäviä